

SLOVENSKI NAROD.

Iskaja vsak dan zvečer izzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Amerike celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljativne naročnine se ne ozira. — Za ostanila se plačuje od peterostopne pečet-vrste po 14 h, če se ostanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopis se ne vračajo. — Uredništvo in upravitelstvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravitelstvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravitelstva telefon št. 85.

O slovenskem srednjem šolstvu.

Sedaj, ko se je živahneje pojavilo gibanje za slovensko vseučilišče, se nam zdi umestno zopet opozarjati na nezaslišane razmere, ki vladajo glede slovenskega srednjega šolstva. Vseučilišče je v kavzalni zvezi s srednjo šolo, saj dobiva iz nje svoj naraščaj. Bojimo se, da vlada naše zahteve po vseučilišču ne smatra za resno, dokler molče trpimo in prenašamo tako krute krivice, kakor se nam gode pri srednjem šolstvu. Da razpravljamo o slovenskem srednjem šolstvu, pa se nam zdi tembolj potrebno v trenutku, ko je vlada izjavila, da namerava ustanoviti 18 novih srednjih šol. Vprašamo upravičeno: Koliko je med temi novimi slovenskih?

Na Kranjskem glede gimnazij še ni preslabo, dasiravno nismo tako kraljevsko preskrbljeni kakor Nemci, ki so dobili za 200 pobov kar dve celi gimnaziji: v Kočevju in v Ljubljani. Slovenci smo pri tej priliki brez dvoma napravili taktično napako. Dveh nemških gimnazij na Kranjskem ne bi smeli nikdar pripustiti, še za samo eno bi morali izvojevati protikoncesije na Štajerskem in Primorskem. Le pogledimo, kakšen krik zaženo Nemci pri najmanjši naši še tako upravičeni zahtevi. »Nemško« (?) Celje, ki leži kot neznaten otok sredi slovenskega ozemlja se brani slovenske gimnazije z vsemi močmi nemškega protikulturstva, slovenska Ljubljana, glavno mesto slovenske dežele, pa trpi nepotrebno nemško gimnazijo! Slabše je glede realk na Kranjskem. Tudi to je naša lastna krivda: realke spadajo v deželno zakonodajstvo in sami smo krivi, da je Kranjska skoro še edina dežela brez realnega zakona. Toda upamo, da bo novi deželni zbor tozadevno storil svojo dolžnost.

Srednje šole na Štajerskem.

Pol milijona štajerskih Slovencev je brez srednje šole — petdeset tisoč spodnještajerskih Nemcev in nemčurjev pa ima 3 gimnazije: v Celju, Mariboru in Ptujju ter 1 realko v Mariboru. Sinovi slovenskih staršev morajo obiskovati popolnoma nemško gimnazijo v Ptujju, popolnoma nemško realko v Mariboru — na zadnjem zavodu niti ni profesorja, ki bi bil usposobljen poučevati slovenščino! Nekaj olajšave imajo slovenski dijaki na mariborski gimnaziji, kjer se v nižji gimnaziji v slovenskih oddelkih verouk, latin-

ščina in matematika poučuje v slovenskem jeziku. Toda v teh takozvanih slovenskih paralelkah je bilo že po 70, da 80 dijakov v enem razredu, ne da bi se delil — letos se je prvi razred na nemški gimnaziji v Ljubljani delil za 44 dijakov! Tako se na Štajerskem zatirajo slovenski dijaki v prenapolnjenih razredih in odri-vajo od študij.

O samostojnih gimnazijskih razredih s slovensko - nemškim učnim jezikom v Celju niti ne maramo govoriti. Že od l. 1895. obstoja ta dozdaj še vedno samo nižja gimnazija, ki je več let že imela nad 200 dijakov in je še danes samo nižja gimnazija, menda edina v celi blaženi Avstriji — dočim ste se za isto število nemških gimnazijcev na Kranjskem ustanovili dve popolni nemški gimnaziji!

Da je pri teh razmerah štajerskega slovenskega dijaštva vedno manj, temu se ni čuditi. L. 1906. je bilo na imenovanih srednješolskih zavodih v Celju, Mariboru in Ptujju še 657 slovenskih dijakov, koncem šolskega leta 1907. 08. pa samo 588! Desetina spodnještajerskega prebivalstva, ki se prištevajo k nemški narodnosti, je imela l. 1907./08. 570 gimnazijcev in 236 realcev, skupaj 806 dijakov na istih zavodih. Na gimnazijah v Celju, Mariboru in Ptujju je bilo l. 1895. še 549 Slovencev in samo 295 Nemcev. Realcev štajerski Slovenci žalibog imamo le neznatno število 5—10. V zadnjih 13 letih je torej število slovenskih dijakov na spodnještajerskih srednjih šolah ostalo skoro neizpremenjeno, število nemških pa se je v istem času podvojilo!

Nadaljna neizogibna posledica tega je pomanjkanje inteligence, zlasti uradniškega naraščaja. Kranjske srednje šole ne producirajo dovolj niti za Kranjsko samo. Le pogledimo, koliko je na Kranjskem nemških uradnikov in še morajo pomagati štajerski Slovenci zamašiti vrzeli. Na Spodnjem Štajerskem pa slovenskih uradnikov v sodnijski in politični službi ne naštejemo niti 20. To je tudi dobro proračunjen namen Nemcev, da hočejo preprečiti nastanek slovenskega uradniškega, zdravniškega in proforskega naraščaja. Zato zabranjujejo štajerskim Slovencev srednje šole, zato zapirajo slovenskim vseučiliščnikom na Dunaju akademično mizo, zato pobijajo v Gradu slovenske visokošole, da jim onemogočijo dovršitev študij in nastop javne službe.

To so neznosne razmere, katerim mora biti konec, če se hočemo vzdržati kot narod med narodi, če hočemo živeti kot ljudje med ljudmi.

Štajerskim Slovencev gredo po njihovem številu in po njihovi nadarjenosti tri gimnazije in dve realki. Naj se slovenski poslanci zavzamejo za slovenske srednje šole za Slovenski Štajer z vso močjo. Naj poudarjajo pri vladi, da nikakor ni in ne more biti državi v korist, ako se pripušča k študijam in s tem k raznim višjim poklicem samo manjšina, ki je vsled mestnega življenja tudi manj sposobna, zdravo jedro ogromne večine nadarjenega kmečkega prebivalstva Spodnje Štajerske pa se odbija od šol in izobrazbe. Ako država hoče ohraniti svojo življenjsko moč in si noče sama uničiti možnosti razvoja, potem mora ustreči zahtevi štajerskih Slovencev po srednjih šolah.

Posebno pa bi se naj štajerski Slovenci pobrigali za svoje srednje šolstvo. Ali bi n. pr. ne kazalo, da bi štajerski slovenski stranki pri bodočih deželnozbornih volitvah opustili volilni boj ter energijo in sredstva, ki bi se s tem prihranila, porabili za živahno akcijo v prilog slovenskih srednjih šol? Po celem Spodnjem Štajerskem bi se naj prirejali shodi za slovenske srednje šole. Ali ta agitacija ni mikavnejša nego za volitve, ali tozadevni uspeh ne bi bil več vreden kakor najsijajnejša volilna zmaga ene ali druge stranke? Tržačani se za svoje šolstvo resno brigajo. Upamo, da bodo tudi Goričani in Korošci odločno stopili na plan s konkretnimi zahtevami.

Delajmo z vso vneto za šolstvo ter se ravnajmo tudi v tem po naših vzornih bratih Čehih, ki so si v letih 1870.—1880. deloma izvojevali, večinoma pa sami ustanovili kakih 40 srednjih šol ter so sploh neumorno delali za svoje šolstvo. Zato pa stoji danes glede izobrazbe med vsemi avstrijskimi narodi na prvem mestu in so tudi v gospodarskem oziru na višini, čeravno so nekaj bili v istih razmerah kakor mi sedaj. To nas naj navdaja s pogumom, da vztrajamo v delu in boju!

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 13. decembra. Položaj se smatra zaradi težkoč glede pooblastilnega zakona za zelo resnega. Agrarci nikakor nočejo glasovati za pooblastilni zakon o sklepanju trgovinskih pogodb. Skoraj gotovo nastopi § 14. v akcijo. V terek bo glasovanje o proračunskem provizoriju, a v sredo se parlament že odgodi. Vlada še vedno nima zagotovljene dv tretjinske večine za proračun. Včeraj se je baron Bienenrth pogajal z voditelji vseh strank o razjasnitvi političnega položaja in pooblastilnega

ga zakona. Vlada še vedno upa, da ne bo potreba razpustiti parlamenta ter nastopiti s § 14. Baje bodo socialni demokratje glasovali, naj se o proračunskem provizoriju razpravlja nujnim potom v vseh treh branjah. Vsekakor se tudi izvrši prvo branje o aneksiji Bosne in Hercegovine. Takoj po novem letu bo vlada skušala spraviti na razpravo v parlamentu novi pooblastilni zakon.

Novo ministrstvo.

Dunaj, 13. decembra. V vladnih krogih se zopet resno bavijo z idejo o stanovitvi novega prometnega ministrstva, ki bi naj prevzelo pošte in parobrodstvo. Nova stolica se oživotvori obenem z novim koalicijskim ministrstvom.

Italijansko vseučilišče.

Dunaj, 13. decembra. V dobro poučenih krogih se zatrjuje, da se italijanska pravna fakulteta ustanovi v dunajskem predmestju. Na dunajskem vseučilišču je letos 210 Italijanov, med temi 68 juristov. Dunajski občinski zastop bo protestiral proti temu ter upa, da bo njegov protest tudi izdal. Župan dr. Lueger se boji za — »nemški značaj« Dunaja. Tudi proti Trstu so Nemci ter bi dovolili kvečjemu, da se ustanovi fakulteta v Roveretu.

Nagla sodba v Pragi.

Praga, 13. decembra. Skoraj vsi poslanci so prišli danes v Prago, kjer se vrše pogajanja zaradi odprave nagle sodbe. Najhujše spletkari minister dr. Schreiner, ki je zagotovil nemškim dijakom, da se bumele nikdar ne sme odpraviti, a kakor hitro bo preključena nagla sodba, bodo smeli takoj nemški dijaki zopet nastopati v pruskih barvah. Češki časopisi naglašajo, da bi bila taka dovolitev najnevarnejši eksperiment vlade. Češki radikali so sklicali za danes v praški okolici, kjer ni nagle sodbe, 17 manifestacijskih shodov. Policija pa je vse shode prepovedala. Obenem so dobila vsa državna pravdnstva na Češkem ukaz višjega državnega pravdnika, naj zaplenijo vse letake, ki jih razpošilja poslanec Klofač za bojkot proti Nemcem.

Za samostojno ogrsko ban o.

Budapešta, 13. decembra. Agitacija za ustanovitev samostojne ogrske banke je zavzela velikanse dimenzije. Predsednik državnega zbora Justh je izjavil, da brez izpolnitve te zahteve ne more neodvisna stranka več podpirati vlade. Poslanec neodvisne stranke Gaal je rekel v parlamentu, da zahteva v imenu

politične morale od vlade, naj se jasno izjavi. Minister grof Andrassy je odgovoril, da protestira proti trditvi, da bi bil glede banke sploh kdaj prevzel kako obveznost. »Ako mislite, da morete ustanoviti samostojno banko, le storite to! Meni je sedanji politični položaj že itak zopern. Ako neodvisna stranka misli, da razume bolje, naj le prevzame vlado ter ustanovi samostojno banko. Z veseljem prepustim svoje mesto.«

Za gospodarsko povzdigo Dalmacije.

Zader, 13. decembra. Dalmatinski deželni odbor je nakazal 53.000 K za obnovitev po trtni uši opustošenih vinogradov. V isti namen nakaže baje poljedelsko ministrstvo 300.000 K.

Proti ministru Tittoniju.

Rim, 13. decembra. Grof Scoti je priobčil članek proti Tittoniju ter pravi, da je Tittonijeva politika napravila deželi razne težave ter zavirala gospodarsko raztezanje. Iz te situacije ni drugega izhoda, kakor — pomnožiti armado.

Dogodki na Balkanu.

Kako se bo upravljala Bosna.

Pariz, 13. decembra. V vladnih krogih se govori, da je Turčija za nekako dvojno upravo. Avstrijski cesar naj ostane vrhovni poglavar, a pod njegovo suvereniteto bo upravljala Bosno in Hercegovino avstrijski nadvojvoda. Za pogodbo pa je treba, da se sklene s Turčijo posebno ugodna trgovinska pogodba ter se ji dajo finančne kompenzacije.

Rusija proti aneksiji.

London, 13. decembra. Iz Petrograda se poroča, da bo ruska vlada izdala v kratkem času komunike, v katerem bo izjavila, da Rusija ni nikoli pritrdila aneksiji Bosne in Hercegovine. Istega mnenja so tudi Anglija, Francija in Italija. Rusija je zavzeta za zvezo med balkanskimi državami.

Bojkot proti Avstro - Ogrski na Turškem.

Carigrad, 13. decembra. Bojkot proti avstro-ogrskega blagu se povsod nadaljuje. V Drinopolju stoji 13 vagonov sladkorja, ki ga nihče noče izložiti. V Smirni se ne sme nihče pokazati z rdečim fesom na glavi, ker so taki fesi avstrijski fabrikat. Kdor se pokaže z rdečim fesom, mu ga takoj zbijejo z glave.

Avstrijske represalije.

Dunaj, 13. decembra. Avstrijski finančni erar namerava v bodoče opustiti dobavo tobaka iz Macedoniji-

LISTEK.

Na rodnih tleh.

Povest; spisal Fr. Rant.
(Dalje.)

Anica je sanjavo zrla predse v tla. Šele po daljšem molku je rekla: »Ko bi bilo to vse, kar sem ti povedala, bi tudi jaz še ne bila izgubila vere v srečo. Kar sem ti razodela, me je sicer bolelo in žalostilo, a to bi se dalo še prenašati, vsaj nekaj časa.«

Vrhovec je planil s svojega sedea.

»Kaj — še več se je zgodilo? Anica, prosim te, govori...«

V očeh svojega očeta je Anica čitala izraz tako velike skrbi in tako iskrenega sočutja, da ji je postalo lahko povedati mu tu to, kar mu je hotela prikriti.

»Morda se še spominjaš, papa, kar si mi sporočil v predpustnem času, da je šel namreč komisar Peteg na dopust in da se z ženo odpelje na Dunaj. Od tedaj sem vsak dan v »Fremdenblattu« pregledovala ime-nik dospelih tujcev in res sem nekega dne našla med tujci tudi Pettega s soprogo. Čakala sem več dni, da

me obiščeta, a nikogar ni bilo. Gredoč slučajno po Rotenturmmerci pridem mimo hotela »Oesterreichischer Hof« in naletim na tamkaj stanujočo Olgo. Povabila sem jo, naj me obišče, a izgovorila se je, da odpotuje že zvečer domov. Kako sem se začudila, ko dobim čez nekaj dni brezimno pismo, v katerem je bilo rečeno: Če hočete vedeti, po kakih opravkih hodi vaš mož, vprašajte popoldne portirja hotela »City«, kaj delata tam dr. Brnot in neka tuja gospa. Lahko mi je bilo izvedeti, da je hotel »City« pribežališče nedovoljenih ljubzenskih razmer. Prva moja misel je bila, da to pismo izročim svojemu možu. Ko bi bilo vladalo med nama le še količjak zaupnosti, bi bila to tudi gotovo storila. Odločila sem se naposled, da svojemu možu o pismu ničesar ne povem in da poskusim stvar sploh pozabiti. Po pravici povedano, me Brnotova nezvestoba ni nič posebno bolela. Toda vzlic vsemu prizadevanju se nisem in nisem mogla pomiriti. Zelela sem samo eno: Izvedeti, če mi je pismo sporočilo resnico ali ne. Gotovost sem hotela imeti in to me je napotilo, da sem vzela izvoška in v njegovem vozu čakala več ur pred hotelom. Portirja sem pridobila z nekaj kronicami...«

»In kaj si doživela?« je vprašal Vrhovec, ko je Anica za trenotek utihnila.

»Ze ob polu 3. popoldne je prišla lahkkih korakov vsa zaračena notranjega veselja — Olga Petteg. Prav nič se ni skrivala, bodisi, ker je mislila, da je nihče ne pozna, bodisi, da ji sploh ni bilo nič na tem, če jo kdo vidi iti v slaboglasen hotel. Smehljaje je vstopila v hišo, vzela pri portirju ključ in odšla po stopnicah. Meni je postalo težko pri sreju in tudi sram me je bilo, da sem se spozabila tako daleč, da sem vohunila. Ne dolgo po Olgi je prišel moj mož. Tudi njemu se je od daleč videlo, kako dobro je razpoložen. Spregovoril je s portirjem par besed in potem je tudi on odšel po stopnicah. Kaj sem jaz v tisti uri trpela, ti ne morem povedati. Stud in ljubosumnost sta mi trgali dušo. Še v vozu nisem mogla strpeti. Skočila sem iz voza in peš pobegnila domov.«

Ves obupan je sedel Vrhovec na svojem sedežu. Spominjal se je, da je davno, predno je Brnot zasnil Anico, že krožila po Topolni govorica, da imata Brnot in gospa Petteg skrivno razmerje, a da se tega ni nihče upal na glas trditi, ne le ker ni bilo nobenih dokazov za to, marveč,

in v še večji meri, ker se je vsakdo bal brezobzirnega dr. Brnota.

»Svojemu možu nisem o tem dogodku ničesar povedala. Jaz se ne znam bojevati in se ne maram prekatati. Vem, da bi mi bil Stanko brez ovinkov priznal svojo nezvestobo, ne morda iz tiste odkritosti, ki izvira iz ponosa, marveč ker nima nobenih ozirov name in nič več ljubezni do mene. Črv pa je tedaj neprestano glodal v mojem sreju. Ne-prenemamo sem iskala v svojem spominu sledove, kdaj da se je moralo začeti to razmerje med Stankom in med Olgo. Iz vsega, česar se spominjam, sklepam sedaj, da sta se Stanko in Olga ljubila že davno predno sem postala Stankova nevesta. In to je, kar me najbolj boli. Zakaj me je snubil, zakaj se je z mano poročil, če me ni ljubil? Vse bi se razumela, a tega ne razumem...«

Premagala jo je zopet bolest in razjokala se je na novo. Njene solze so še povečevale Vrhovecovo obupnost, a zdaj še tolažilne besede ni več našel. Jokal je sam, objemajoč svojo hčer in poljubljajoč ji oči in lase.

»Uboga moja Anica! Ko bi ti pojmlila, kako žal mi je sedaj, da sem te dal Brnotu. Samo moja neodločnost in moja popustljivost je kriva, da si zdaj tako nesrečna. Ti si Brno-

ta ljubila in jaz nisem bil toliko moža, da bi se bil odločno uprl, čeprav sem se vedno bal, da tvoj zakon ne bo srečen.«

»Nikar tako ne govori, papa. Jaz sem Stanka ljubila... Kadar se dekle zaljubi, je nedostopno pametni besedi.«

»Pa vendar... ko bi se jaz odločno uprl... ti bi me bila naposled gotovo poslušala.«

»Ne, gotovo ne! Kaj ve mlado dekle o ljudeh in o svetu? Ničesar! vse se mu prikriva. Nobena ni v stanu spoznavati ljudi in njih pravo vrednost, vsaka sodi le po zunanjo-stih. Stanko je bil prvi mož, ki se mi je približal z resnimi nameni. Smatrala sem tiste pozornosti, ki jih znam danes ceniti kot brezpomembne malenkosti, za velike dokaze njegove ljubezni in vdanosti. Moje sreče se je zanj razvnelo in tedaj me nobena moč na svetu ni mogla odtrgati od njega. Velika in sveta je bila moja ljubezen in zato je razočaranje toliko bridkeje. A ti, papa, si nimaš ničesar očitati, vsa krivda zadene le mene.«

Vrhovec je bil hvaležen svoji hčeri, da mu je razbremenila dušo.

»Kar se je zgodilo, se ne da več popraviti,« je dejal Vrhovec, »a vsaj tvojemu trpljenju mora biti konec.

je v letnem znesku 20 milijonov. Ta korak bo macedonsko prebivalstvo hudo obento, ker se živi kakih 300.000 prebivalcev le s pridelovanjem tobaka za Avstrijo.

Kaj bo z evropsko konferenco?

Rim, 13. decembra. Minister Tittori je prekinil svoj dopust ter se nepričakovano vrnil v Rim, ker je dobil iz Petrograda in Dunaja za konferenco ugodne brzojavke.

Položaj na Turškem.

Carigrad, 13. decembra. Princ Sabah Edin je ustanovil opozicijsko avtomatično - liberalno stranko, v kateri je že nad 40 poslancev. — V Carigradu so dobili pri volitvah za parlament vseh 10 mandatov Mladoturki, in sicer je izvoljenih 5 Turkov, 2 grška in 2 armenska odvetnika in 1 Žid.

Pogajanja med Avstro - Ogrsko in Turčijo.

Carigrad, 13. decembra. Veleposlanik grof Pallavicini je dobil ukaz od ministra Aehrenthal, naj stori pri turški vladi potrebne korake, da se obnove pogajanja. Avstro-Ogrska je na stališču, da je s tem dala dokaz o spravljivosti in naklonjenosti napram Turčiji. Odločitev je seveda v rokah Turčije.

Zvezne pogodbe med Črno goro in Srbijo ni.

Belgrad, 13. decembra. Uradno se zanika vest, da se je sklenila med Črno goro in Srbijo obrambna in dedna pogodba.

Bojevitost v Srbiji.

Belgrad, 13. decembra. Časopisi pozivajo vlado, naj napove vojno Avstro-Ogrski. Pašić je izjavil, da minister Aehrenthal pade zaradi srbske politike, kakor je padel Goluchowski zaradi srbske carinske vojne. Vlada je naročila na Nemškem 100.000 vojaških šotorov, kar dokazuje, da je pripravljena na začetek vojne že pozimi. Obenem pa tako veliko število šotorov tudi dokazuje, da Srbija pričakuje mnogo prostovoljcev od zunaj, posebno iz Rusije. Šotore pa odda skoraj gotovo tudi Črni gori. Nemške časopise seveda hudo skrbi, čemu čepetuje Srbija toliko šotorov in odkod ima toliko denarja.

Črna gora dobi nove topove.

Kotor, 13. decembra. Zadnje dni so odpeljali v Njeguš 4 težke topove.

Vojne priprave v Sandžaku.

Belgrad, 13. decembra. V Sandžaku Novi pazar se Turčija očividno pripravlja na vojno. Vse obmejne točke proti Bosni so dobile močne vojaške posadke, ker se Turčija boji, da bi znala Avstrija zopet zasedati opuščene pozicije v Sandžaku.

Zmešnjave v Perziji.

London, 13. decembra. Perzija je že skoraj popolnoma v rokah revolucionarjev. Revolucionarji imajo neomejeno oblast v provincijah Azerbejdžanu in Kurdistanu. V Tebrisu in Sini so proglasili perzijsko republiko.

Dopisi.

Z dežele. Skrajno nujna in kravvo potrebna je bila sklenitev kompromisa med obema slovenskima strankama za skupen in odločen nastop proti zunanemu narodnemu nasprotniku. To spojitve mora vsak Slovenec brez razlike najgorkeje pozdravljati; toda strankino načelo mora obstati, sicer stranke sploh več ni. Klerikalci so za predstoječo dopolnilno deželnozbornsko volitev postavili svoje kandidate, izvenzemski Ljubljano, po vsej deželi in napred-

Ti ostaneš seveda pri nas in se ločiš od njega.

»Čemu, papa? Zdej se to več ne izplača. Izvedela sem o njem toliko grdih stvari in ga spoznala tako natančno, da ga ne ljubim več in ga sploh ne bi mogla več ljubiti. Moja ljubezen je umrla, a ločiti se ne maram, saj bo itak kmalu vsega konec.

»Kaj praviš?« je v največjem strahu zaklical Vrhovec. »Kaj nameravaš?«

»Ničesar, papa. A bolna sem in ne bom več zdrava. Tisti dan... pred hotelom »City«, me je prvič prišlo..., potem še večkrat..., zdravnik pravi, da imam srčno hibo in da lahko vsak hip izdihnem. Rekli so mi, da se ne smem nikdar razburiti in nikdar žalostiti... Kako so smešni ti zdravniki!«

»Anica... Anica...« Stari Vrhovec je ves iz sebe začel znova objemati svojo hčer. »Nikar umreti... nikar...«

»Nič ne prikrivam, papa! Moja bolezen je jako nevarna, a nič se ne žalostite.«

Izvila se je očetu iz rok in se mu s silo nasmehnila, a imela je zavest, da bo kmalu konec vseh njenih bolesi.

(Dalje prihodnjič)

na stranka je ostala tako skromna, da ni postavila nobenih protikandidatov ter se omejila na samo Ljubljano in se je s tem takorekto žrtvovala svojim političnim nasprotnikom. Vzlic temu, da je sklenjen kompromis — prijateljstvo, bi morala tembolj tudi napredna stranka z enako ravnodušnostjo postaviti svoje kandidate, toda vse brez posebne agitacije in nasprotovanja med strankama, s tem bi se dala vsakemu poednemu priložnost in prostost, da izvršuje svoje državljanske pravice, nemoteno po lastnem prepričanju, kar je edino namen volitve in v smislu zakona v varstvo volilne svobode. In ravno s tem, da napredna stranka ni postavila svojih kandidatov tudi na deželi, je za razsodnega človeka volilna pravica toliko, kakor bi je ne bilo. Kako zamore inteligentna in zavedna oseba voliti klerikalnega ali socialno-demokratskega kandidata? To je nekaj čudnega, izvanrednega, da, nemogočega! Ako napredna stranka, vzemimo, ni hotela imenovati svojih uradnih kandidatov na deželi, naj bi bila vplivala v to, da se postavijo, seveda v zavesti si brez upa zmage »samostojni neodvisni kmetijski kandidati«, in tem bi brez dvombe oddali svoje glasove tudi napredni meščani in tržani, tako pa bodo doprinesli znameniti dan volitve, kakor jetniki oropani svoje volilne pravice. Ožigosati se mora in naravnost sramotno je za kmetijski stan, kateri daleč nadkriljuje vse druge stanove po številu in moči, da si svojih neodvisnih kandidatov niti postaviti ne upa. Ne gre se ravno za takojšnjo zmago, kajti nobeno drevo ne pade s prvim udarcem, a treba je vaje za prihodnost in statistike. Vzemimo si v zgled in učimo se od socialnih demokratov, malo jih je, a nastopajo odločno in vztrajno ter postavljajo svoje kandidate povsod in ne sramujejo se svojega že vnaprej vidnega neuspeha; to je taktika, ki jo je treba upoštevati in tudi upoštevati. Stranka pa, katera si ne upa nastopiti, nima duha in tudi ne življenja. (Op. ured.: Prijavili smo ta dopis, da si se ne ujemamo docela z njim, da se spozna mišljenje na deželi).

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 14. decembra.

— Volilni shod v »Mestnem domu«. Včeraj dopoldne je bil v »Mestnem domu« shod volilcev narodno-napredne stranke. Sklicaj ga je kandidat za splošno deželnozbornsko kurijo v Ljubljani g. Josip Turk. Shod je bil kaj obilno obiskan. Navzočih je bilo kakih 900 oseb, med njimi kakih 100 soc. demokratov, ki so hoteli delati nemir, ker jih je za to najel dr. Adlerjev repek Etbin Kristan. Otvoril je shod g. kandidat, ki je predlagal za predsednika shoda g. dr. Šviglja, kar je bilo soglasno sprejeto. G. dr. Švigelj je prevzevali predsedstvo pozdravil navzoče in prebral letak, ki so ga razširjali včeraj dopoldne po Ljubljani pristaši kandidata g. Mayerja. Na tem letaku se je naglašalo, da je Mayer kandidat volilcev raznih stanov, tako uradništva, učiteljstva, drž. slug itd. To ni bilo še nič hudo. Opravičeno je pa grajal g. predsednik, da se na tem letaku nar. napredna stranka imenuje klike, ki frivolno zasmehuje sklepe svojih volilcev. Ako bi bili Mayerjevi privrženci tako trdni v izvrševanju sklepov, bi se pa bili držali strankinega sklepa na zaupnem shodu dne 28. novembra! Odločno se je pa obsojalo, da so se na letaku brale besede: »Ne dajte se vleči od vsakega Pepeta!« To je nesramna psovka, rekel je g. predsednik, in zasluzi najstrožje obsodbe. S takimi sredstvi se ne operira v političnem boju in če občinski svetnik Mayer nastopa proti Turku, ki je tudi občinski svetnik, potem je to čudno znamenje kolegijskosti. Nato je govoril g. Turk jedernat govor rekoč: Predstavljam se vam kot kandidat narodno - napredne stranke in ne kakega posameznega stanu, kakor je obič. svetnik Mayer. Vsak kandidat ima prijatelje in nasprotnike in tudi jaz jih imam. To pa so večinoma skrivni nasprotniki, ki zavratno rujejo proti meni. V splošni kuriji, kjer kandidiram, naj se postavi kandidat iz ljudstva, pravijo, ter da jaz nisem sposoben za to mesto. Da sem iz ljudstva zrastel, priča, da sem se pravzaprav iz nič povzpela do višine gnotnega stanja, v katerem sem danes in le kot obrtnik sem si pridobil to, kar imam. Ker vem, da je vsak človek vreden vsega spoštovanja, cenim vsakega, delavca, obrtnika, hišnega posestnika in uradnika enako, ker vem, da je vsak sam svoj gospod. Očita se mi, da nimam študij in da govorim v ljubljanskem dijalektu. Gospodje volilci, to vse je postranska stvar, glavna je, da imam srce na pravem prostoru. In to imam. Vnet sem za korist bližnjega, ker vem, da

le medsebojna pomoč nam prinese boljšo bodočnost. Ako bom izvoljen, napravil sem si program, po katerem bom deloval. Pred vsem bom zastopnik delavcev, ki doslej nimajo še nobenega zastopnika v deželnem zboru. Preskrbeti je treba, da se delavcem omogoči kolikor mogoče dosti izobrazbe, ker le izobražen človek more upati na boljši gnotni položaj. Zato bom delal v dež. zboru za delavstvo z vsemi močmi. Ravno tako bom zastopal obrtnika. Divja konkurenca, veleindustrija se mora odpraviti, da pridejo obrtniki do dela, ki ga zdaj nimajo, dasi so ga povsem sposobni izvršiti. Hišnim posestnikom bo treba znižati prevelike davke, treba bo napeti vse sile, da se jim odpisejo doklade hišno - najemniškega davka. Istotako bo treba zastaviti vso moč za uradništvo, da dobimo svoje ljudi na uradniška mesta. V ta namen bo treba stopiti v najstrožjo opozicijo proti c. kr. vlad, ki nam vsiljuje tuje sovražne nam uradnike, naše pa sili v tujino. Ravno vsled zadnjega bo pa treba imeti dež. poslance popolno neodvisnost napravem vladi in baronu Schwarzu. C. kr. uradnik take neodvisnosti nima in ne bo imel poguma nastopiti proti njemu, da bi mu povedal vse brez ovinkov v obraz. Da sem odločen človek, se vidi iz mojega 14letnega delovanja v občinskem svetu, kjer sem vedno z vso odločnostjo nastopil za interese občinstva napram vsakomur. »Rdeči Prapor« me zasmehuje imenuje »Bolšev Pepe«. Jaz pa pravim: ni me sram očetovega imena. Eno pa rečem: Turk ostane, kar je, namreč zaveden Slovenec! (Burno odobravanje.) Dva protikandidata imam. Zavratno me je napadel obč. svetnik tovariš Mayer. Ako bi bil jaz na njegovem mestu, bi odstopil od kandidature. On krši disciplino. Ne gre tukaj za osebo, ampak za stranko. Če je Mayer sposoben biti dež. poslanec, presodite sami! Drugi kandidat je Etbin Kristan. (Soc. demokratje v ozadju dvorane zaženo divji krik.) Ta človek vpije, kaj je storil za slovenstvo (klic: Dijete!). V resnici je pa Kristan samo v Ljubljani lenobo pasel od slovenskih delavskih žuljev. (Res je!) Kako se pa poteguje za slovenske koristi, nam je dokaz njegova izjava zadnji terek, ko je tukaj na tem mestu izjavil, da bo deloval proti slovenski univerzi. (Klic: Skandal!) S tem je pokazal, kar je imel že zdavnaj na srcu. (Tu nastane silen vrišč med soc. demokrati. Poseben glasen je Vičič, ki ga mora predsednik opominjati na določbe zborovalnega zakona.) Ako spodje volilci oddaste v ponedeljek meni svoje glasove, se ne boste nikdar kesali, ker meni se ni treba bati ne na levo ne na desno ne na zgoraj, ker sem docela neodvisen na vse strani. Tudi tisti, ki so zdaj še za Mayerja, bodo spoznali, da nimajo prav. Ta govor je napravil najboljši vtik na volilce, ki so živahno pritrdjevali izvajanjem. G. dr. Švigelj je ponavljal, naj vsi oddajo svoje glasove g. Turku. Nasprotniki si ne upajo imeti nobenega volilnega shoda. Za delo v deželnem zboru je treba delavcev. Večino ima S. L. S., ki obeta, da bo delala, a tudi našemu poslancu bo treba delati, obenem pa včasih gledati na prste poslancem S. L. S. Zato je sposoben g. Turk, ki bo vladi povedal kako trpko brez vse obzirnosti. C. kr. uradnik bi se pa v takem slučaju moral prikloniti in hrbet skriviti, ker visi nad njim meč, volilci pa, ki mu zdaj tako na stežaj odpirajo vrata v deželni zbor, mu jih bodo potem ravno tako na široko odprli, da pojde ven. G. Turk se pa ni nikdar klanjal, kadar se je šlo za slovenstvo. Govornik je nato udarjal, da je disciplina v stranki potrebna. G. Turk je postavljen za kandidata na uradniškem pravilu sklicanem shodu zaupnikov. Zato ga mora vsak voliti, to zahteva disciplina. Kogar postavi zaupen shod, tistemu se morajo oddati glasovi. Ker se ni nihče več oglašil k besedi, zaključil je g. predsednik shod.

— Narodna delavska organizacija, to se pravi njen pripravljani odbor je sklicaj na nedeljo dopoldne v »Mestni dom« shod, katerega se je udeležilo do 200 oseb. Kot prvi poročevalec je nastopil g. Škrlič iz Trsta, ki je temeljito razpravljaj o delu, njegovem razvoju in obenem z njim tudi o razvoju kapitala. Govornik je dokazal, nasproti socialnodemokratskim trditvam, da je kapital nacionalen, ne pa internacionalen, da so ravno tako nacionalne tudi borzne spekulacije in vse, kar je v zvezi z njimi. Obširno je govoril tudi o trustizmu. Ob vseh teh točkah pa je na drobno razpravljaj o razvoju delavstva in njegovih razmerah napram delo dajajočemu kapitalu ter končno prešel na nacionalno delavsko vprašanje, kakor se je pri nas v Avstriji razvilo pred vsem na Češkem in potem pri nas, pri čemer je temeljito dokazal, da se socialna demokracija le prisiljeno kaže prijazna narodnim zahtevam, ker bi bila sicer izgubljena, da pa je n. pr. v Trstu

nastopala z direktnim narodnim izdajstvom. Slovenski delavec, ki je pristaš socialno - demokratske stranke, je prišel tako daleč, da naprej ne ve, nazaj pa ne sme. Slovenski narod se je tekom zadnjih 50 let toliko razvil, da mu je mogoče specializirati svoje delovanje in zato je tudi sedaj mogoča krepka organizacija delavskih stanov, kakor se je pokazala že z lepimi uspehi na Primorskem, katerih posledica bo končno, da bo socialna demokracija morala izginiti iz slovenskega naroda. Predsednik Ribnikar je pred vsem opozarjal na nedoslednost socialnih demokratov, ki hlinijo narodno navdušenje največkrat samo iz osebno egoističnih namenov, čemur je najboljši dokaz to, da so se svoj čas, ko je slovenski narod manifestiral za brate Hrvate, norčevali iz teh manifestacij, sedaj pa je Kristan, ko so ga zaprli na Hrvatskem, takoj sklicaj shod »za Hrvate«. Sodelovanje v skupnem narodnem odboru po 20. septembru, katerega delovanje je naprejeno proti nemškemu kapitalu, so socialni demokratje, odrekli. Socialna demokracija je spravila slovensko delavstvo na kant, in vse boljše slovensko delavstvo se ji je začelo odtujevati, čemur ni malo tudi povod skrajna posirovelost soc. demokratov. Ta posirovelost se je pokazala posebno na sestanku v Rožni dolini, kjer so soc. demokrati začeli grabiti za stole, ko so pristaši N. D. O. hoteli razpravljati o svojih stvareh. Taka stranka je dogospodarila med nami, zato pa v Narodno delavsko organizacijo, ki ima namen združiti slovenske delavce, ker so Slovenci. Eden glavnih namenov organizacij, je pravno varstvo. Našemu delavcu je treba zagotoviti delo na domačih tleh, zato bo imela organizacija svojo posredovalnico. Pred vsem pa se bo uvedlo pravično načelo pri podporah. Člani bodo plačevali doneske po 15, oziroma 25 vin. na mesec, zato pa bodo dobivali v slučaju boleznih podpore po 40, oziroma 80 v na dan. Iz posebnega zaklada se bo dobivala tudi pogrebna. Skrbelo se bo pa ne samo za materialne, temveč tudi duševne potrebe s predavanji v vseh strokah, knjižnicami in čitalnicami, s primernim šolstvom. Organizacija se ustanovi kot centrala v Ljubljani in se od tod razširi po celi deželi. V Trstu šteje organizacija že nad 6000 članov. V nedeljo se vrši ustanovni občni zbor, h kateremu imajo pristop samo člani, kateri se lahko vpisujejo vsak dan v društveni pisarni v Sečlurbovskih ulicah št. 6 od 6. do 7. ure zvečer. Nato se je vršil še pogovor o kandidatih za odborne volitve, in ko se je še neoficijalni kandidat za deželni zbor, poštni uradnik Karel Mayer, po svojem kolegu Raku sicer tudi neoficijalno, pa vendar popolnoma prozorno »priporočil«, je predsednik zaključil zborovanje. — Slovensko delavstvo pozivljamo, da v čim največjem številu pristopi k Narodni delavski organizaciji, v kateri se mu nudi toliko ugodnosti. Čas za pristop je tudi še na ustanovnem občnem zboru za one, ki se hočejo udeležiti odborovih volitev, boljše pa je, da prijavi vsakdo pristop še pred nedeljo v društvenem lokalu, kakor smo povedali zgoraj. Na vsak način pa na obilo udeležbo na ustanovnem shodu!

— Shoda ljubljanskih somišljenikov S. L. S., ki se je vršil v nedeljo dopoldne v veliki dvorani hotela »Union«, se je udeležilo okrog 600 oseb. Shodu je predsedoval dr. Pegan. Kot prvi govornik je nastopil profesor Evgen Jarec, ki je povedal predvsem, da je sklicaj ta shod kot nekaj odgovor na beganje volilcev po socialni demokraciji, dočim je vodstvo S. L. S. sklenilo, da se stranka deželnozbornskih volitev v Ljubljani ne udeleži. Dan volitev v splošni kuriji bo dan zmage S. L. S. »vzlic impertinentni nemški kandidaturi Pongratzevi« in vzlic »špasu, ki si ga hoče špogati »Gorenjec« s podpiranjem socialno - demokratskih kandidatov. V Ljubljani se stranka ne udeleži volitev iz tako tehtnih nagibov, da se mora vzdržati absolutna disciplina. Ti nagibi so: Potem, ko je nadut nemški oficir dal streljati nedolžne slovenske žrtve, se je — popolna sprava je vsled ločitve po načelih nemogoča — našel način medsebojnega življenja, spoštovanja. Ves zunanji politični položaj, ki je združil jugoslovanske poslance v »Narodni zvezi«, zahteva proti koaliciji velikih strank v parlamentu krepko jugoslovansko protitež. V deželnem zboru čaka poslance ogromno delo na kulturnem in gospodarskem polju, ki je mogoče le, če smo edini. Da bi S. L. S. podpirala kandidaturu Etbina Kristana, je izključeno, ker je njegovo glavno načelo »svobodna šola« in ker se je pokazal sovražnik slovenske univerze. Govornik govori obširno o socialnih demokratskih kot nasprotnikih slovenskega delavstva. Zaključuje svoj govor s pozivom, da naj se pristaši S. L. S. strogo drže discipline in ne udeleže volitev, kajti ta neudeležba

je začetek priprav, ki pripeljejo belo Ljubljano v tabor S. L. S. in to tembolj, ker bo ena glavnih nalog deželne zborna, izprememba občinskega reda. — Dr. Pegan opozarja na vedna sramotjenja poslanca Gostinčarja po socialnih demokratskih: Kdor nas sramoti, ne bo imel naših glasov. — Dr. Kerek je naglašal, da ima S. L. S. za svoje delo postavte sama v sebi in jih ne išče pri drugih strankah, kakor Mladoturki, ki imajo svoje postavodajalce pri čeških radikalcih, ali kakor nemški liberalci in nacionalci pri Wolfu in še drugod. Mi delamo po svojih vesti in svojih načelih, vsled česar se vzdržimo tudi volitev v Ljubljani, ker nečemo, da bi se nam očitalo, češ, da se hočemo prikupiti ali liberalcem ali pa socialnim demokratom. Zanašamo se na svoje volilce, nečemo pa biti ošabni in se zapirigati brez potrebe. Politično delo je delo za korist ljudstva, in če se ta ne da doseči drugače, ne bomo odmetavali pomoči tistih strank, ki v istem trenutku žele in hočejo isto, kakor mi. Nekateri so zoper vsak kompromis, ali vse naše življenje je kompromis in tako tudi politično. Nemogoče je le kompromis, ki bi pomagal posamezniku kvišku, ker je tak kompromis nemoralen, grd, vreden vse obsodbe. Vsekako pa naj liberalci ne mislijo, da je skupno delovanje z nami mogoče, ker smo tudi meščanska, buržoazijska stranka. Ne! Če gremo kdaj z liberalno stranko, je to mogoče edino le iz narodnih ozirov, v narodne namene, ne pa v buržoazijske, meščanske. Nasprotniki socialnih demokratov nismo zato, ker hoče ta stranka spremeniti družabni red, kajti v naših vrstah je prostora tudi za ljudi, ki stoje na Marxovem stališču, da je edina rešitev človeške družbe mogoča v pospešenju produkcijskih sredstev. Privatni kapital ima v nas enake nasprotnike, kakor v socialnih demokratskih. Nasprotniki pa smo jim, ker stoje na protiverskem, materialističnem stališču. Zato ni z njimi mogoča niti najmanjša zveza, ker so ravno vsled tega najhujši sovražniki našega naroda. Govornik preide nato k razmeram v državi. Nočemo več delati beraške, postulatne politike, ki je nebrojokrat speljala slovenske poslance na led, kajti vsak ministerski predsednik jim je obljubil vse, a ko bi bil moral svoje obljube izpolniti, je šel. Te politike nikdar več. Ravno tako pa obojamo despotatno politiko, politiko političnih obupancev, ki se vesele močnega tona, katerim se srečopomiri ob govorih, v katerih se rožlja z revolverji, bombami in revolucijo, ki zahtevajo trajno opozicijo, obstrukcijo. Ali pa bode naše ljudstvo razumelo tako politiko, ali je mogoče tako razburjenje trajno vzdržati med vsem ljudstvom? In potem se pridejo žandarji, vojski! Take politike nas Bog varuj, prepustimo jo rajši raznim živinskim nadzornikom in ravnateljem raznih zavodov. — Ako hoče vlada, da bi jo mi Slovenci podpirali, moramo imeti sami kos te vlade v roki. V Avstriji ni mogoče vladati, ako se ne rešijo kot eno poglavitnih vprašanj gospodarske in kulturne zahteve slovensko-hrvatskih zemlja. Ni samo v ospredju češko-nemško vprašanje, tega ne trpimo, temveč v ospredju so vsa vprašanja vseh tlačanih narodov. Dokazati moramo, da nobeno ministrstvo ne more vladati, ki je samo za spravo med Čehi in Nemci, ne pa tudi med Slovenci in Nemci na Stajerskem in Koroskem ter med Slovenci in Lahi na Primorskem. Ker o teh stvareh ni bilo nikdar slišati, smo stekli v opozicijo. Ne gre za to, da bi hoteli in morali imeti svojega ministra, pač pa za to, da vsak minister dela s tisto vemo za mir na Češkem, kakor v naših deželah, da se tudi pri nas ukrote divji elementi, ki germanizujejo in poitalijančujejo naše ljudstvo, da pa se tudi v gospodarskem oziru enako skrbi za naše dežele. Govornik prečita pismo, ki ga je pisal Anastasius Grün pred 58 leti dr. Bleiweisu (12. decembra 1850.), v katerem pravi, da ima plemenito nemštvo le toliko časa mesta pri nas, dokler se naš narod sam ne osamosvoji, prepričan da je, da naši birokratje niso zastopniki tega plemenitega nemštva, kajti naš jezik se jim zdi neokusen, dočim se jim naš kruh zdi tako okusen. Grün je torej že spoznal, kar spoznavamo mi sedaj, da je naše neznozne razmere zakrivilo nemško uradništvo, ki je vir vsega zla na naših tleh. Zato si smatramo za svojo dolžnost, da skupno nastopimo proti skupnemu sovražniku. — Govornik preide nato na bosensko - hercegovo vprašanje. Aneksijsko odobrava, ker se je z njo okrepil jugoslovanski živelj v državi, oboja srbski upor proti aneksiji, češ, da mu stoji na čelu ljudje, ki niso prijatelji srbskega naroda. Srbski radikalci so na Hrvatskem v zvezi z Rauchom na Ogrskem s Košutom. Madžari so Srbe ujeli za protiaustrijsko, protislovansko politiko. Ali Avstrija se ele dela, in pomisliti

je treba, da imajo večino v njej slovenski narodi. Sedanje srbske politike ni odobravati. Srbski dijaki so se celo izrekli za italijanski univerzitetni v Trstu. Želimo srbskemu narodu razvoja, avtonomijo v cerkvi in šoli, obenem pa tudi, da ponehaja pri njem umetno po Madžarih vzdrževano sovrastvo do Avstrije. Aneksijo Bosne je tembolj pozdravljati, ker se mora sedaj temeljito izpremeniti razmere za našega brata, ubogega srbskega in hrvatskega kmeta v Bosni. Homotije na Balkanu pripisuje govornik intrigam nikdar s tega kramarja Angleža ter svetuje naj bi srbski politiki skušali pomiriti ljudstvo, kajti le s tako politiko se bo dalo doseči, da bomo na svojih tleh s svojimi brati v svoji državi pod habsburškim žezlom branili kdaj sebe in svojo državo. Čas, v katerem živimo, je silno resen, zato stojimo Jugoslavi na skupnem programu kot brat pri bratu, in tiste, ki bi nas hoteli ločiti, je treba zapomniti. — Ko je reagiral še dr. Lampe na nekatere napade »Rdečega Praporca«, je predsednik pozval zborovalce, da izrazijo svoje mnenje o postopanju poslancev na Dunaju, nakar jim je shod izrekel svoje zaupanje in se razšel.

— **79 socialnih demokratov** izjavlja v novi posebni izdaji »Rdečega Praporca«, ki jo je plačala socialnodemokratska stranka, da niso slišali, da bi bil Kristan kaj govoril proti slovenskemu vseučilišču na shodu v »Mestnem domu« zadnji torek. Iz tega sledi, da so ti gospodje slabo poslušali na shodu, da so preslišali dotične besede. Kdor je bil na shodu in je slišal smisel tistih Kristanovih besedi, prišel je do prepričanja, da Kristan govori zoper slovensko vseučilišče. Ko smo zadnjič očitrali Kristanove besede, nismo trdili, da je prav tako jih govoril, ampak smisel izgovorjenih besedi je bil tak, kot sta ga dobila naš in »Slovenec« poročevalec. Tu je vsake izjava za stonj, da bisespravilnessveta Kristanove besede naperjene zoper slovensko univerzo. Menda je vendar merodajnejše za kako besedo, če jo kdo sliši, kakor pa, če jo kdo ne sliši.

— **Ravnatelj »Kranjske hranilnice«** v Gradcu iz Grada se je nam poslal ta-le uradni popravek: Präs 15341 17/8 1. Častitemu uradništvu »Slovenskega naroda« na roke gospoda odgovornega urednika R. Pustoslavca v Ljubljani. Z ozirom na dnevno vest »Ravnatelj kranjske hranilnice v Gradcu« v Slovenskem narod« 9. decembra 1908 št. 287 za-prosi se na podlagi § 19 tisk. zak., da sprejmete v prihodnjo številko sledeči uradni popravek: Ni res, da je imel ravnatelj Kranjske hranilnice opravilo pri višjem deželnem sodišču graškem, res pa je, da imenovani ravnatelj niti ni prišel k navedenemu uradu. Predsedstvo o. kr. višjega deželnega sodišča, Gradec, dne 12. decembra 1908. — Pitreich.

— **Zopet orožniki.** Volilni shod, ki je bil včeraj, je dal dunajskim policijskim uradnikom zopet priliko, da so spravili orožnike na noge. Zopet je bila Ljubljana zastražena, kakor bi pretela kdo ve kaka nevarnost. Ali je dunajskih policijskih organov ssa »wichtigmacherei« in klike orožnike le da pokažejo, kako silno potrebna je njih navzočnost v Ljubljani, ali so pa res tako kratkovidni in neinteligentni, da celo po dvamesečnem prebivanju v Ljubljani nimajo nobenega vpogleda v dejanske razmere.

— **Somišljenikom javljamo,** da je postal tajnik »Izvrševalnega odbora narodno napredne stranke iur. Ivan Bole.

— **Slovenska krajevna imena in poštne uradi.** Nekateri »nemški« poštne uradi delajo vsakovrstne težave, da bi prisilili slovensko občinstvo, zapisovati samo nemška krajevna imenovanja na naslove. Tako početje je kaznivo in zato bi bilo dobro, če bi se vsak posamični slučaj naznanil pristojni poštni oblasti. Vsi poštne uradi imajo namreč imenik vseh krajev (celo takih, ki niti lastne občine nimajo) in v teh imenikih je vsak posamični kraj naveden z nemškim in slovenskim imenom. Vsled tega je absolutno izključen vsak izgovor in ni prav nobenega vzroka odklanjati ali zavracati pošiljate s slovenskimi naslovi. Torej: pišite naslove vedno slovensko, vsako zavračanje ali za-drževanje, kakor tudi vsako zamudo pa naznanite poštному ravnateljstvu.

— **V bodrilo slovenskim občanom.** Občinski zastop nemškega mesteca Most na Češkem daruje vsako leto za nemški »Schulferein« 400 K, a sedaj je dovolil še izredne podpore 400 K. Koliko pa je pri nas občin, ki dajejo redne ali cele izredne pod-pore družbi sv. Cirila in Metoda?

— **Naš članek »O mednarodnem položaju«,** ki je bil natiskan v našem listu preteklo sredo, priob-čujoje srbski listi, da informujejo srbsko občinstvo o mišljenju enega dela slovenskih politikov.

— **Iz finančne službe.** Finančni konceptni praktikant g. dr. Rudolf Marn je imenovan ad personam za fin. koncipista v X. čin. razredu, fin. računski praktikant g. Bogumil Brinšek pa za rač. asistenta ad personam v XI. čin. razredu. Premješeni so: evidenčni geometer I. razreda Matej Cepernič v Zader, davčni upravitelj Rihard Debelak iz Senožet v Trebnje, davčna oficijala Ivan Stabelj iz Metlike v Trebnje in Franc Gostiša iz Trebnja na Vrhniko, davčna asistenta Franc Predalič iz Loža v Metliko in Julijan Stepiš iz Mokronoga v Lož, davčni praktikant Karel Golia iz Metlike v Novo mesto, davčni oficijal Franc Starin iz Kamnika k davčnemu referatu v Kočevje, davčni asistent Franc Kratner od davkarje v Kamniku k davčnemu referatu istotam, davčni praktikant Josip Levstek iz Idrije v Krško, davčni praktikant Anton Jerman iz Ljubljane na Brdo, pisarniški oficijal Ivan Elsner od davčne administracije k fin. direkciji in kancelist Franc Drobnič od fin. direkcije k davčni administraciji.

— **Iz šolske službe.** Učiteljica gđ. Gabrijela Simenc je imenovana za provizorično učiteljico pri Devio Mariji v Polju.

Repertoire slovenskega gledališča Jutri, v torek se poje po več letih zopet prvič v sezoni krasna Bizetova opera »Carmen« z gospo Lili Nordgartovo v naslovni vlogi. Joseja poje g. Fiala, Eskamila g. B. pl. Vulaković. V manjših vlogah pojo ostali člani opere in operete, izvzemši gđ. Sipankovo, ki pripravlja »Prodano nevesto« in Loto v »Wertherju«. V vlogi Micaše debutuje na engagement gđ. Nada Peško-va, absolvirana učenka operne šole v Pragi, hčerka obč. svetnika Prage.

Iz pisarne slovenskega gledališča. Z ozirom na poslednjo kritiko predstave »Valčkovega čara« si usoja ravnateljstvo z vsa skomnostjo poročati sledeče: Plakati so bili tiskani že v sredo, afiširani pa šele v četrtek; toda jedva v petek dopoldne je mogel (že v četrtek zvečer pri generalni izkušnji za opero »Carmen« hripavi) g. Fiala definitivno izjaviti, da zvečer nikakor ne more peti. Orkestra Filharmonije in pevcev ni bilo možno še isto dopoldne več »klicati k izkušnji, a četudi bi bilo to možno, bi se izkušnja za opereto vendarle ne mogla dopoldne več vršiti, ker je imelo dramsko osebje ki je, žal, hkratu operetno, pa najnejšo izkušnjo za noviteto »Graf Monte Christo«. Popoldne pa ni 1.) odra in 2.) po pogodbi orkestra na razpolago. Vrh vsega tega pa je bila še gđ. Hadrbolcova bolna in je g. Nordgartova prehlajena, tako da sta morali ostati obe doma, da sta mogli vsaj zvečer nastopiti. G. Hess je imel meseca septembra s klavirjem, ensembelom in tudi z orkestrom skupaj vsaj 10 skušenj ter je opereto le v Ljubljani videl vsaj petkrat. Na dan predstave je imel za prozo posebno in za petje vnovič izkušnjo ter se s kolegi na domu orijentačno vajo. Vzlio temu, da glasovno ni bil disponiran, mu gre pravično priznanje, da je prozo lepo govoril ter da je celo pel tako, kakor v marsikaterem nemškem gledališču najsimpatičnejši Niki. Ravna telstvo more biti g. Hessu spričo številnih maroderjev in spričo nepremagljivih težkoč torej le hvaležno, da je predstavo sploh omogočil. Letos imamo oder prav tako le trikrat na teden na razpolago, kakor lani; letos imamo prav tako nove člene ko lani in letos imamo celo nov orkester, ki je navezan tudi drugod, ako naj se vzdrži. Ravna telstvo se je moglo v petek dopoldne odločiti le: ali se predstava, ki je bila že razprodana, odpove ali pa se igra drama. V rezervi ima ravnateljstvo vsaj 7 dram, ki so se le enkrat igrale. Toda za vsako bi bilo treba izkušnje ter zanj nekatere člane še klicati z doma in od drugod. Ali to je najmanjši trud. Glavno je, da je bila opereta napovedana in hiša razprodana. Dramske cene so različne od operetnih, zato bi nastala pri blagajnici največja zmešnjava, ker bi se moral del vstopnine vračati ali pa bi se občinstvo jezilo, da dobi cenejšo predstavo za višji znesek. Največja ovira pa bi bila izprememba repertoarja za bodoče: Za nedeljo se je študirala noviteta in obenem se študira noviteta za 19 t. m. — Faust! Ves vsopred bi se prevrnil! S tem, da se je dala — šestič! — opereta »Valčkov čas«, pa se ni zgodila v repertoarju nobena izprememba. Red pa je glavno! Ako so mogli te dni pri dunajski dvorni operi zaradi ohripelosti tenorista Buriana predstavo za 1 1/2 uro skrajšati, ker niso imeli — na Dunaju! — 2. tenorista, ki bi bil vskočil, potem smemo biti menda v Ljubljani vsaj zadovolji, da imamo za silo tudi 2. tenorista, ki predstavo reši. S tem pa se je rešilo tudi blagajnici nad 300 K čistega dohodka! Ali naj bi jih ravnatelj-

stvo rajši odklonilo? Finansiranje seveda je glavna naloga naša. Slavn. publika pa naj uvašuje v sedanjih sedanjih vremenskih dobi težkoče, ki jih niti čudelnik ne more odpraviti. Doselej smo imeli že 3 opere in 2 operete; a še ta mesec dobimo še 2 operi in 1 opereto; torej v treh mesecih 5 oper in 3 operete! V treh mesecih pa smo imeli doselej tudi še 14 raznih dram na odru. V vsaj skromnosti prosimo: primerjajte prejšnje sezone! — Sl. časopisje, zlasti gg. kritiki, in sl. občinstvo pa blagovoli uvaževati, da so denarna sredstva letos še slabša, ko prejšnje čase, ter da se še zno ne dajo doseči idealne razmere pri zavodu, kjer je danes naj-silnejši faktor: — štedljivost! Raz-vijamo se in napredujemo; mahoma pa se iz berača ne da izpremeniti v kavalirja. Sl. uredništvo se za priobčenje tega pojasnila najtopleje zahvaljuje Fr. Govekar, gledališki ravnatelj.

Slovensko gledališče. Včeraj popoldne so igrali po nekdanj slavnomu »Graf Monte Christo« prire-jeno romantično dramo, ki je dosegla pri hvaležnem popoldanskem občinstvu jako velik uspeh. Zaradi nedo-stajanja prostora ne moremo priob-čiti obširnejše ocene, zadostuje naj če rečemo, da so vsi sodejujoči člani v obče prav dobro izvršili svoje naloge. Zvečer so peli opereto »Nepotič«.

Družbi sv. Cirila in Metoda je izročila trdka A. & E. Skaberne v Ljubljani prispevek od pro-danega platna 200 K, vplačala je pa tudi 200 K pokrovitelj-nine. Trgovina Skaberne je s tem požrtvovalni činom dejansko zasve-dočila svojo slovensko stališče. k čemur pripominjamo: Kdor potrebuje blaga, s kakršnim trži A. & E. Skaberne, naj se spomni najnovejšega pokrovitelja potrebe naše družbe sv. Cirila in Metoda. Hvala iskrena!

Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval g. župnik Iv. Vrhovnik 10 kron mesto venca na krsto umrlemu Vekoslavu Legatu. — G. Kollmann, trgovec v Ljubljani je izročil naši družbi 380 K od prodanih svetilniških cilindrov. Hvala!

Oskrbniki nabiralnikov družbe sv. Cirila in Metoda naj izpraznijo nabiralnike in pošljejo denar do 25. decembra, da se morejo izkazati te vrste dohodki v računih za letošnje leto.

Gosp. Iv. Benedik, župnik v pokouju, je vpsal družbi sv. Cirila in Metoda 200 K in postal tako njen pokrovitelj. Živel!

Kapital in delo. V soboto zvečer je član »Akademije« g. ces svetnik Franke pred prav pičlim številom poslušalcev nadaljeval in končal svoje predavanje o kapitalu in delu. Pečal se je z odušaji med delom in kapitalom, omenjal zlasti bogastvo, ki — potom kapitalistične industrije silno narastlo, govoril o proletaratu, ki nima sicer nič, samo delavno moč, razmišljal nad vrednost kapitala, dalje razredni boj, ki je vedno ostrejši, odgovarjal na vprašanje, kdo je s o-jalist, kaj je socializem in anarhizem. Končno je govoril še o konsumnih zvezah.

Ne delajte krivice! Na Pol-janski cesti je slaščičarna Bischof. Nje lastnik je Rudolf Bischof, rojen Ljubljčan, zaveden Slovenec. Ker ima po naključju nemško ime, ga slovensko občinstvo smatra za Nemca in se izogiba njegovi prodajni. Nemci Bischofa bojkotujejo, ker je Slovenec, Slovenci pa ne kupujejo pri njem, ker ga radi nemškega imena smatrajo za Nemca. Re-vež Bischof pa pri tem trpi, da si včasih ne more kupiti niti koščka kruha. Slovenci, ne delajte krivice svojemu rojaku, sicer bo poginil od gladi ali pa bo moral sprejeti ponu-jano mu službo pri nemškem slašči-čarju Voltmannu.

Slovenska filharmonija je pri-redila včeraj popoldne pod vodstvom g. Talicha koncert. Ponovila je pro-gram, s katerim je že minoli teden dosegla čudovito lep in velik uspeh. Cene so bile včeraj znane toda — dvorana je bila žal zopet slabo zasa-dena. Maloštevilno občinstvo je z odu-ševljenjem izražalo odličnemu orkestru svoje priznanje in svojo zahvalo za podani umetniški užitek.

Umrli je prošle soboto v Hre-novih ulicah v Ljubljani tukajšnjemu občinstvu dobro znana 85 let stara Ana Robida, ki je 36 let kot napovedovalka pogrebnega društva Marijine bratovščine točno in vestno izpolnovala svoj posel. Naj ji bo blag spomin!

Opomini. Hišni posestniki, oskrb-niki in hišniki se tem potom opomi-njajo, da morajo po policijskem redu za mesto Ljubljano biti hođniki, hodna pota itd. očističi snega, kakor tudi luž in blata pred 7. uro zjutraj. Kadar sneg zapada podnevi, ga je istotako večkrat očistiti, kadar pa polzi, je hođnike posuti s peskom, žaganjem i. dr. Interesovanci se opozarjajo, da to izvrše radovoljno in sicer še preje, predno bi se utegnula zgoditi kaka nesreča, za katero bi nastale za opo-

stilce predpisane naredbe ne-prijetne posledice.

Včerajšnje razstave oblek pri Bernatoviču je obiskalo do 3000 oseb. — Ula se je splošno pohvala o razstavi vobče in o nizkih cenah po-sameznih komadov.

Državna subvencija. Za obrtne uadajevalne šole v Ljubljani je poleg običajnih 3000 K letne državne pod-pore dovoljenih izjemoma še 1000 kron.

Slovenski perzuntarji, ki bi mogli purane, kapune itd. pošiljati v inozemstvo, naj pošljejo svoje po-nudbe na naslov: Jos. Kosina, Bre-men, Bahnhofstrasse 29.

Na Breznici je 14. t. m. zjutraj, pokopal msgr. Tomo Zupan najsta-rejšega Brezničana do 90 letnega, knezoskoč Zlatoustovega brata Jo-sipa Pogačarja, Lenčka z Vrbe. Le malo ljudi uživa toliko priljub-ljenosti, kakor si jo je znal pridobiti umrl. Vseskozi, v mladosti in v po-znih letih, je bil ta verni mož gola prijaznost, veselost in odkritost. Naj v miru počiva!

Kap je zadela 60letnega Miho Vodopivca v Trstu. Bil je takoj mrtev.

Uradne vesti. 30. decembra bo pri okr. sodišču v Metliki dražba zemljišča vl. št. 146 katastr. obč. Dobravice, sestojedega iz parc. št. 1858 travnik in št. 1862 njiva. Iz-klicna cena znaša 600 K, pod njo se ne prodaja. — Pod skrbstvo se po-stavlja zaradi blaznosti Janez Ferčej iz Save št. 80 pri Kranjski gori.

Delavsko g. banje. V soboto se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 45 Macedoncev, nazaj je prišlo pa 122 Hrvatov, med temi nekaj Slovencev. 30 Hrvatov se je odpeljalo iz Beljaka v Zagreb, 12 Lahov pa v Kormin.

Izgubljeno in najdeno. Proda-jalka gđ. Ivana Praprotnikova je iz-gubila tri krone vredno ruho. Viktorija Keilova je izgubila srebrno žepno uro. Prodajalka Ivanka Riharjeva je izgubila zlat prstan z zelenim kamnom. Zidar Tomaž Brieslj je izgubil črno, že ponošeno denarnico z vsebino 3 K 12 vin. Autoneta Picolije-a je izgubila črno usnjato denarnico z vsebino 9 K. Franciška Tomičičeva je izgubila črno 600, vredno 7 K. Pekovski pomočnik Vinko Povše je našel klobučnaste čevlje. Na južnem kolodvoru je bila izgubljena ozir. najdena rjava polica, spodnje hlače, kos blaga, šolska tor-bica in star zlat prstan.

Ožja volitev.

Vsled naravnost sramotne brez-briznosti narodno naprednih volilcev se vrši med kandidatom narodno na-predne stranke J. Turkom in socialnim demokratom Etbinom Kristanom ožja volitev, ker ni nobeden kan-didatov dobil absolutne večine. Za Josipa Turka je bilo oddanih 1076 veljavnih glasov, za Etbina Kristana 1068, za Karla Ma-yerja pa 269. Malomarnost narodno-naprednih volilcev in skupina Karel Mayerja je torej povzročila sra-moto, da prde v Ljubljani do ožje volitve med naprednjakom in social-nim demokratom.

»Mestni dom«: Turk 131, Kris-tan 58, Mayer 17 glasov.

I. dr. gimnazija: Turk 75, Kristan 133, Mayer 34.

Trnovo: Turk 120, Kristan 184, Mayer 29, neveljavna sta bila dva glasova.

Vodmat: Turk 73, Kristan 131, Mayer 16.

Barje: Turk 77, Kristan 46, Mayer 25.

Sola na Ledini: Turk 262, Kristan 201, Mayer 48. Neveljav-nih 5.

V šoli sv. Jakoba: Turk 166, Kristan 176, Mayer 57, neve-ljavnih 9.

Sola na Coisovicesti: Turk 193, Kristan 141, Mayer 69.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zborovanje jestviničarjev v Trstu. Trst, 14. decembra. Včeraj so imeli jestviničarji svoj občni zbor. Med Italijani in Slovenci je prišlo do ostrih konfliktov. Po razpravi o za-družnih računih so Slovenci predla-gali, naj se ti računi ne odobre. Za ta predlog jih je glasovalo 58, proti pa 54. Slovenci so torej zmagali. Po tem glasovanju je nastal v dvorani takšen trst, da je predsednik moral zaključiti zborovanje.

Avdi ence pri cesarju.

Dunaj, 14. decembra. Cesar je sprejel včeraj v dvorni avdienci barona Aehrenthala, danes zjutraj ob 8 pa barona Bieuertha.

Vlada grozi.

Dunaj, 14. decembra. V vladnih krogih se zatrjuje, da bo državni zbor takoj razpuščen, ako se vladi ne dovoli proračunski provizorij.

Avstro-Ogrska je odnehala.

London 14. decembra. Listi jav-ljajo, da je nevarnost balkanske krize odstranjena in da je Avstro-Ogrska odnehala.

Pariz 14. decembra. »ECHO de Paris« javlja, da se je Avstro-Ogrska vdala pritiskom vlesil in sprejela program, ki so ga za konferenco sestavile Ru-sija, Francija in Anglija.

Preki sod.

Praga 14. decembra. Zatrjuje je se, da bo jutri odpravljen preki sd.

Za vojake v Bosni.

Zader, 14. decembra. Namestnik Nardelli je izdal oblik, v katerem po-ziava prebivalstvo, naj prispeva za bo-žičnico v Bosni se nahajajočim voja-kom.

Crnogorske odredbe.

Cetinje 14. decembra. Ministrstvo državnih finan je izdalo naredbo na carinske urade, naj od danes naprej rabijo maksimalni tarif za blago iz vseh tistih držav, ki nimajo trgovin-ske pogodbe s Črno goro.

Atetacija radi veleizdaje.

Zemun, 14. decembra. Tu so aretirali radi veleizdaje finančnega stražnika Gjura Karaša. Sedel je v družbi v neki gostilni. Ko je trčil s prijateljem, je vzkliknil: »Živeli Srbi in Hrvati«. Neki navzoči orož-niški stražmešter je k temu pripo-mnil: »S. daj boš nemara še vzkliknil: Živela Srbija in srbska vojvodina. Na to je odvrnil stražnik: »Pa kaj bi bilo, če bi tudi to rekel?« Te be-sede so zadostovale, da so ga areti-rali in da je sodišče proti njemu uvedlo preiskavo radi — veleizdaje.

Ahmed Riza bej proti Nemcem.

Belgrad, 14. decembra. (Poseb. brz. »Slov. Nar.«) Ahmed Ali Riza bej, vodja mladoturške stranke in bo-doi turški minister zunanjih del, se je izrazil napram dopisniku petro-gradskega »Slova« o aneksiji v pro-speh germanizaciji Bosne in Herce-govine. Za slovanstvo je to hud udarec Turčija je na aneksijo Bosne odgovorila s bojkotom avstrijskega blaga. Obnovljena Turčija sim-patizuje s Slovani in je na-sprotna Nemcem, ker ve, da Nem-teže za tem, da si podjarmijo iztok, Ako Avstrija Bosni ne bo dala avto-nomije, Srbiji in Črni gori pa ne kompenzacije, bo Turčija neizprosno nadaljevala bojkot avstrijskega blaga.

Amnestija na Sroakem.

Belgrad, 14. decembra. Kralj Peter je pomilostil vse politične zlo-čince, med njimi tudi več časnika-jev. Radi kragujevačke afere zaprtih častnikov kralj ni pomilostil.

Dr. Milovanović odlikovan.

Belgrad, 14. decembra. Kralj Peter je odlikoval ministra zunanjih del dr. Milovana Milovanovića z re-dom belega orla.

Panica umorjen?

Sofija, 14. decembra. Vest, da bi bil umorjen častnik Panica, morilec Borisa Sarafova, doslej še ni potr-jena.

Avstrijski agitatorji v Sandžaku.

Belgrad 14. decembra. (Posebna brz. »Slov. Nar.«) Po Sandžaku po-tujejo avstro agrski agitatorji, ki imajo nalogo, izzvati med tamkajšnjimi Srbi in Turki konflikt. Ti agitatorji, pre-obedečeni kot srbski seljaki, pripove-dujejo, da bosta Srbija in Črna gora v kratkem vdrla v Sandžak, da si ga prisvojita. Na čelu teh agitatorjev stojita bivši avstro-ogrski konzul v Plevlju grof Drašković in major Bos-nič. Ker se je bilo vsled te agitacije bati, da se res pojavi nesoglasje med Turki in Srbi, se je napolil belgradski prota Milan Gjurić, ki je svoje-časno kot zastopnik srbskega naroda govoril pri odkritju Prešernovega spo-menika v Ljubljani, v Sandžak, da prepriča tamošnje Turke in Srbe, da Srbija in Črna gora nimata namena vdreti v Sandžak. Gjurić je prepoto-val v spremstvu plevljskega bega Omer Bajrovića ves Sandžak in je bil od vseh turških paš sprejet čim naj-prijaznejše. Posredilo se mu je raz-pršiti b. jko o napadu Srbije in Črne gore v Sandžak ter Turke prepričati, da so v tem položaju Turčija, Srbija in Črna gora v vsakem oziru soli-darne. Turki so izjavili, da bodo v slučaju, ako pride do vojne z Avstrijo, organizirali prostovoljne čete proti Avstriji.

Izvoljskij o balkanskem vprašanju.

Petrograd, 14. decembra. Mini-ster zunanjih del Izvoljskij bo podal izjavo o balkanskem vprašanju v seji gosudarstvene dume prihodnji petek.

Bratje Sokoli!

Pokojni Vekoslav Legat je bil častni član »Sokola«. Pozivljamo b. ate »Sokole«, naj se zbere jutri, v torek ob 2. popoldne v »Narod-nem domu«, od koder od-korakajo na kolodvor, da se udeležo pogreba svojega častnega člana.

Odbor.

Forman
proti nahedu.
Škatljica 40 h.

meteorološko poročilo

izdano nad morjem 906. Srednji dnevni tlak 758-9 mm.

decem	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebes
12.	9. zv.	724.0	-03	sl. zahod	megla
13.	7. zv.	731.5	-26	sl. jizahod	"
	2. pop.	785.8	-24	sr. jizahod	"
14.	9. zv.	739.0	-5.0	slab jug	"
	7. zv.	741.2	-8.5	sl. jizahod	"
	2. pop.	740.0	-4.8	brezvetr.	del. obl.

Srednja včerajšnja in predvčerajšnja temperatura -1.1° in -3.3°; norm. -1.3° in -1.4°. Padavina v 24 urah 0.0 mm. in 0.0 mm.

Odbor pogrebnega društva Marijine bratovščine v Ljubljani naznanja vsem svojim članom in prijateljem, da je 12. t. m. ob 3. uri popoldne po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspala

Ana Robida

zasebnica in društvena napovedovalka v 85. letu svoje starosti.

Pogreb preblike in vestne premilne vršil se bo v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Hrenove ulice št. 6 na pokopališče k Sv. Križu. 4631

Odbor Marijine bratovščine

Služba 4 29-1

občin. tajnika

se odda s 1. januarjem 1909 ali pa tudi takoj pri občinskem uradu v St. Rupertu. Plača po dogovoru.

Učenka

za trgovino z narejeno obleko in drugim blagom se sprejme takoj. Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 4580-2

Zatekel se je ostrodlak

pes foxterrier

bel, s črnimi lisami, čuje na ime „Uncas“.

Pošteni najditelj naj se pismo obrne na F. L. pošta Škofljica. Dobi nagrado. 463-1

Šemalo rabljen, izvrstno ohranjen

Wolfov parni lokomobil

28-54 konjskih sil 10 atm. s 16 m dolgim, železnim dimnikom, se prodaja vled prenaradbe v obratu z izdatnim popustom od kupne cene. 4625-1

Naslov v uprav. „Slov. Naroda“

Pozor! Pozor!

V kavarni „ILIRIJA“

Kolodvorske ulice 12

Danes, ponedeljek, 14. dec.

KONCERT

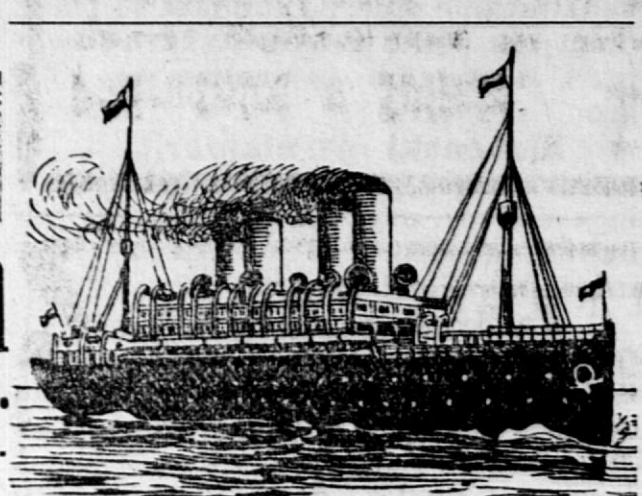
sesteta na lok.

Vstop prost. Začetek ob 9 uri.

KAVARNA

Je vsak dan vso noč odprta. Za obilen obisk se priporoča. Štefan Miholič. 599-2

Išče se izobražena
gospodična
ali vdova, ki je zmožna v živanju in da bi imela veselje do vzgoje otrok. Naslov pove upravništvo „Slovenkega Naroda“. 4579-

Kdor hoče varno, mirno in hitro potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika:

Fr. Seunig,
Ljubljana, Kolodvorske ulice 28

Odprava potnikov samo z najnovjšimi parniki „velikani“: 2343 24

Kaiserin Aug. Victoria, nosi 25.000 ton
Amerika 24.000 „
President Lincoln 20.000 „
President Grant 20.000 „

Vožnja Ljubljana - Hamburg traja z nanovo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave okroglo 1 1/2 dni, ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od Avstrijske meje (Eger) naprej.

Št. 38630

4628-1

Razglas.

Z ozirom na razglas c. kr. deželne predsedstva v Ljubljani z dne 4. t. m. št. 6312/pr. se v zadevi priznanja z Najvišjim ročnim pismom z dne 14. avgusta letos ustanovljenega jubilejskega križa za civilne državne uslužbenice še sledeče javno naznanja.

I.

Pravico do tega jubilejskega križa imajo

1) vse osebe brez oziroma na spol, ki so bile onega dne, ko je bila tozadevna listina uradno razglašena, v dejanski civilni državni ali pa v tej enaki javni službi; dalje pod pogojem, da so vsaj deset let nepretrgano dejansko služili, oni, ki so bili od dneva razglasitve v obdobju desetih let nazaj v službi kot uradniki, ali pa od dneva razglasitve v obdobju enega leta nazaj v kaki drugi lastnosti v takšni službi.

Med začasnimi in stalnim službovanjem se tu ne dela razločka. 2) Vse v civilno-državni službi ali pa v kaki drugi istovrstni javni službi po pogodbi nameščene osebe, ki so bile onega dne, ko je bila ta listina uradno razglašena, v dejanski službi in ki nepretrgoma služijo vsaj tri leta.

3) Vsi v državnih ali pa graščinskih zakladnih podjetjih zaposleni delavci obojega spola, ki so onega dne, ko je bila ta listina uradno razglašena, tri leta nepretrgano v stalni lastnosti delovali, 21. leto svojega življenja izvršili in ki imajo pravico do pokojnine ali do preskrbnine.

Za one civilne osebe, ki služijo na podoben način pri vojaških zavodih, veljajo ista določila kakor za osebe, ki stoje v civilno-drž. službi.

II.

Državni uslužbenici, ki so bili disciplinirani potom odpuščeni ali pa po svojem izstopu iz državne službe pred kazenskim sodiščem obsojeni radi dejanja, s katerim bi bila združena izguba redov ali častnih znamenj, nimajo pravice do pripoznanja jubilejskega križa.

III.

V aktivni službi stoječe upravičene osebe dobijo jubilejne križe po predstojnih oblastvih; vsem ne več v aktivni službi stoječim osebam, pa se je s to zahtevo obrniti do političnega oblastva I. stopnje torej v Ljubljani do mestnega magistrata, ki daje v tej zadevi tudi sicer vsa potrebna pojasnila.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 10. decembra 1908.

Velika božična prodaja!

Priporočam veliko zalogo oblek za dame, gospode, deklice, dečke in otroke po jako znižani ceni.

„Angleško skladišče oblek“ O. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg 5.

1002 221

Podružnica v Spiljetu. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica 2.300.000.000

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

599-2

Izdajatelj in odgovorni urednik Rado Eustaslemašek.

Izvežbanega in zanesljivega
Gostilna knjigoveza

„Pri Bebenčku“ na Glincah
z novo urejenimi prostori, acetilensko razsvetljavo in lepim vrtom s koncepcijo vred se odda zaradi boleznih takoj ali pozneje v najem.

Istotam se odda tudi prodajalnica, več stanovanj in delavnica.

Več se izve na Glincah št. 37 pri Ljubljani. 4068-16

se dobe v Gospodskih ulicah št. 15 v pritličju na desno. 4626 1

Konkurenca! Novo vino
lastnega pridelka,
tvrdke **BR. NOVAKOVIČ**
rdeče (opolo) 24 in 28, rumeno 32 vinarjev 1/2 litra itd.
se toči v Sodnijskih ulicah št. 4 in na Rimski cesti št. 5.
Toči se tudi pivo iz zagrebške delniške pivovarne.

Nizko pod ceno
prodajam radi pomanjkanja prostora
obleke, površnike, zimske suknje in dežne plašče za gospode in dečke
kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.
Konfekcijska trgovina A. Lukič. (Pred Škofijo št. 19.)

Od 25. novembra do 25. decembra

prodajam na svojih prostorih
v Šolskem drevoredu poleg jubilejnega mostu

Prima slanino

brez kože od prašičev iz lastnih pitališč

I. vrste kg kron 1'50

II. „ „ „ 1'30

Meso istih prašičev:

I. vrste kg kron 1'40

II. „ „ „ 1'20

Elija Predovič.

Radi velike zaloge

znatno znižane cene!

Ugodna prilika za nakup:
vezenin, pričetih in izvršenih ženskih ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svil, volne, bombaža itd.

Velika izber **drobnega in modnega blaga:** rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd. 4277-4

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike priporoča

F. MERŠOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Podjetje betonskih stavb

Bratje Seravalli & Pontello

Slomškove ulice 19 Ljubljana Slomškove ulice 19

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevi, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje teras, vodomotov, korit in v dovodnih mušljeh, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in stropne. — Zaloga kameninastega blaga in šamotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. Cena najnižja. Jamstvo.

Zastopnik svodov patent „Thru“.

4518-2

Podružnica v Celovcu

Stritarjeve ulice št. 2

Reservni fond 2.300.000.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.